

Ak, tad jūs gribat tagad mani pagātnē ielikt?...

Es esmu **Bāliņa Milda Emīlija**. Mīļvārdiņš Maija. Es kādreiz teātri spēlēju – tur mani to Maiju iesauca. Un man tas visu mūžu gāja līdzī. Tā man bija pirmā loma. Režisors ir nomiris tagad – Sedlenieks, vai? Viņš tak zvanīja uz Valku, kad mēs atnācām te, lai mani meklē rokā, ka man ir talants. Bet vīrs mani nelaida teātri spēlēt.

Dzimusi esmu 1926. gadā, 7. oktobrī man būs dzimšanas diena – 92 gadi. Es esu rūjieniete, tur mācījos skolā.

Kara beigās mani gribēja sūtīt uz Vāciju darba dienestā. Mēs bijām četri bērni, es vecākā esmu, tāpēc mani sūtīja. *Kak raz* sākās tāda skola – lopkopības skola. Tēvs mani aizveda tur, tāpēc mani nepaņēma uz to Vāciju. Pabeidzu lopkopības skolu, visas analīzes tur izmācījos. Skolu beidzu ar vieniem pieciniekiem. Par pārraugu sāku strādāt. Ne jau tā kā tagad. Tad tur viss bija jādara – jāsatāisa lopiem barības devas, jātaisa analīzes, jātētovē visi tie kustoņi. Viss kaut kas jādara.

Tajā laikā jau negāja ne autobuss, nekas negāja. Nevienam mājā neko neteicu, ar riteni aizbraucu uz Valmieru. Noliku eksāmenu pedagoģiskajā skolā. Atbraucu mājā un sacīju: iešu pedagoģiskajā skolā.

Kalniņa Elza ir mana skolasbiedrene, mēs skolā vienā klasē bijām un arī pedagoģiskajā skolā kopā mācījāmies. Es biju teicamnieks visu laiku. Neko ne mācījos – neko, bet es visu zināju. Bet nevarēju turpināt mācīties, jo man nekas nebija, man no mājas nevarēja neko iedot. Man bija tādi apstākļi – visādas grūtības.

Mans nākamais vīrs Maksis pedagoģiskajā skolā bija komjaunatnes komitejas pirmais sekretārs. Tā mēs iepazīnāmies ar viņu.

Valmierā apprecējāmies, tur sākām dzīvot. Vienu laiku strādāju arī komjaunatnes komitejā drusciņ – par mašīnrakstītāju. Tur mēs bijām divas meitenes – Astrīda un es. Visi bija no armijas – jauni puiši tur, sporta nodaļas vadītājs un kādi tur visi.

Man piedzima divi bērni. Ar vīru jau izbraucām visu pasauli – Alūksnē, Gaujienā dzīvojām. Visās vietās tad tak tos partijniekus cēla un cēla pa zināmu laiku – atkal citur jābrauc prom. Tāpēc aizgāja bojā visas manas fotogrāfijas, ka vienmēr bija jāpārceļas – kravā tik mantas.

Pirms pienotavas es strādāju veikalā – *unītī* Valkā, bet tad mūs visus atlaida, jo bija iztrūkums. Pienotavai vajadzēja laborantu un mani pieņēma, jo man bija diploms.

Neatceros, kādos gados strādāju pienotavā, bet es daudz gadus nostrādāju. Strādāju jau tad, kad pilsētā vēl bija ļoti daudz govīs, kas deva pienu. Cilvēki nesa pienotavai pienu. Tad taču mēs ražojām visādu produkciju – viskautko. Sviestu mēs sūtījām – eksportējām uz Vāciju, man liekas. Vienreiz bija atnācis atpakaļ – tāpēc, ka naftas piegārša bija vai kaut kas tāds. Kad es jau strādāju, tad gan vairs nekad nekas tāds nebija.

Atvesto pienu izsūknēja, paņēma vājpienu, to veda atpakaļ. Pienu devām pilsētai. Tad jau nebija, ka sūtīja tur un tur. Pasterizēto pienu veda uz Valmieru ar cisternu. Mums vēl analīzes bija jāiztaisa, pavadzīmi līdzī vajadzēja – cik tur tauku saturs, cik tur kas. Uz Trikātu ar' veda pienu, tur taisīja sierus.

Ražojām visādus krējumus, kafijas krējumiņu, visu ko tādu. Mēs pat šitās te – biezpiena tortes – ražojām. Biezpienu ražojām – vājpiena, pilnpiena, visādus. Vai arī tikai pilnpiena 9% – neatceros. Meistars taisīja rjaženkas. Paniņas te pārdeva – bočkā.

Man pašai vislabāk garšo tīrkultūra. Tagad, ko pērķ, tā tak nav tīrkultūra, tas ir surogāts. Agrāk īsts krējums bija, viss kas bija ritīgs. Tik brīnišķīgi bija.

Bet ka' es sāku strādāt, kā man garšoja rupmaize ar saldu krējumu!

Man bija jāuzraksta pavadzīmes, jāiztaisa analīzes pienam, ko sūta uz veikaliem. Kad ekspeditors brauca, man bija jāskrien. Citreiz neapģērbusies, tepat pāri pa dārzu skrēju uz to pienotavu. Es biju par laborantu. Vēlāk vēl kursos izgāju, tad es biju vecākais laborants. Biju ļoti *točņijs*, tik sīkumains, precīzs cilvēks – varētu teikt. Visu mūžu esu tāds pats.

Visa darbība pienotavā bija tāda ļoti precīza, viss bija precīzs un ļoti tīrs, un kārtīgs. Katreiz pēc darba tak tika viss tīrīts, viss dezinficēts. Ideāli tur bija. Kad atbrauca kāda kontrole no piena kombināta – pirmais gāja tualetē, jo no tualetes var redzēt, kāds ir stāvoklis. Vienmēr epidstacija nāca pārbaudīt mūs. Katru mēnesi mums bija jāiziet veselības pārbaude. No visām pusēm pārbaudīja mūs.

Neatceros, cik darbinieku mēs bijām. Visi bija labi. Brīnišķīgs mums bija kolektīvs. Visi draudzīgi bijām. Direktors bija Dālbergs. Sviesta meistars bija Elmārs Knostenbergs. Visu laiku ar viņu kopā strādāju, kamēr aizgāju projām, kamēr pensijā aizgāju.

Tāda Priedīte strādāja, piena pieņēmēja. Viņa bija brīnišķīga sieviete. Viņa man vienmēr kaut ko tādu pateica, ko es nezināju sākumā. Viņa ir vienā bildē arī redzama.

Celmiņa Valija bija strādniecīte. Viņas apbižoja ļoti. Es viņu aizstāvēju vienmēr. Viņa visu laiku nostrādāja, ar' līdz beigām. Viņa dzīvoja turpat tajā mazajā mājiņā, kas tagad nojaukta. Vēl bija tāda Ausma. Bet draudzenes man nevienas nekad visu mūžu nav bijušas.

Grāmatvede bija Maiga, Klāras Maiga. Grāmatvedībā strādāja kādas trīs.

Bīviņ' Jānis – tas bija kompresorists. Kas tas tāds ir – es vispār tagad nezinu. Tad vēl bija... Kas tad bija kurinātājs? Viens tāds garš bija, viņam ar' citreiz liekie zobi krita ārā.

Jupatovs mums bija šoferis. Brīnišķīgi šoferīši mums bija, kas veda pienu. Vienmēr palīdzēja, kad bija jākāpj augšā un jāņem analīzes. Ļoti jauki.

Man nav prātā, kādas tās algas bija – šausmīgi maziņas. Man direktors vienmēr kaut ko piemaksāja. Produkciju jau arī iedeva, bet tā vispār jau nedrīkstēja dot.

Viena no partijas komitejas vienmēr nāca uz to pienotavu, mani slavējuma, ka es labi strādājuši. Slavēja tam direktoram mani. Direktors pēc tam teica, ka es jau viņai tos importus agrāk veikalā gādājuši, tāpēc viņa nāk un mani slavē, ka es tos importus viņai. Bet es biju veikalā, kad strādāju, tik godīgs. Es pati priekš sevis nekad neko nenopirku. Mazas algas jau bija pārdevējiem. Es jau tur vadītājs biju tajā *unītī*.

Tad tak rakstīja un slavēja vienmēr, tos godarakstus deva. Man nekas vairs nav no bijušā. Man albumi sadedzināti, es neko nav taupījis. Dokumenti vienreiz nodega. Man tas vistrakāk žēl. Man bija sarakstītas arī dienasgrāmatas kādreiz, bet es domāju – priekš kam man viss, priekš kam citiem jāzin būs par manu dzīvi. Es visu sadedzināju, kad man vēl krāsniņa bija. Pēc tam – cik man bija žēl.

Es tak pats organizēju sveikšanas, kad saņēma godarakstus, vai kādas dzimšanas dienas, vai svētki, vai kas. Ka' kaut kas tāds bija, tad pēc darba mēs visi bijām kopā. Augšā mums bija tāda zāle. Es tak pats tur saucu no mūzikas skolas kādreiz lai nospēlē. Mēs arī dziedājām, tādu ansambli es noorganizēju pat – tādu maziņu kaut kādu. No mūzikas skolas kāda skolotāja nāca mūs mācīt. Es ar' pati tur dziedāju. Dālbergam uz dzimšanas dienu mēs taisījām šito te visu, daudreiz šitādu te pašus. Zute Valda arī tad strādāja. Viņa man tur palīdzēja citreiz.

50 gadu jubileja ka' man bija, tad aizgājām uz restorānu visi. Ar vīru tad jau bijām izšķīrušies.

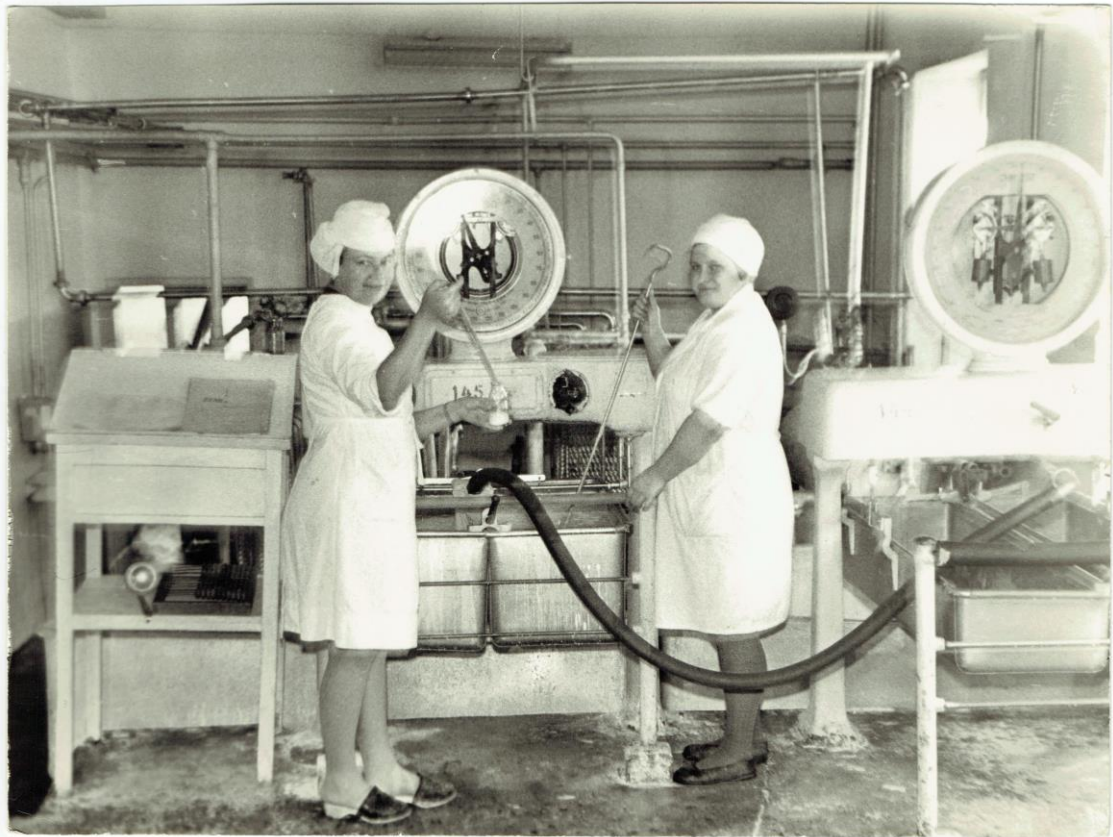
Mēs jau braucām arī kaut kur – sacensības mums bija ar Limbažiem, piemēram. Braucām sacensties. Vedām kliņģeri citreiz. Vienreiz mums atveda šausmīgi lielu kliņģeri uz kaut kādiem svētkiem.

Es pat sienas avīzi tur taisīju, to es atceros. Ivars taisīja karikatūras un lika iekšā – dēls mans mīļais. Es jau visur biju klāt. Es biju enerģisks cilvēks. Strādnieki mani ievēlēja arī par arodbiedrības priekšnieku. Pudistu negribēja vairs, ievēlēja mani.

Daudz fotogrāfiju esmu aizmetusi projām. Dažas te vēl ir. Bija tak viens tāds fotogrāfs, kas vienmēr fotografēja – Tarzāns.

Es jau tik nevaru izstāstīt, kas tajās bildēs ir, neredzu.

Vienā bildē – laboratorija. Tur pieņem pienu, tur ir arī piena pieņēmēja. Es vienmēr ņēmu to piena paraugu analīzēm, kad nāca privātie ar pienu. Pārbaudīju tīrību.

Te kolektīvs. Varbūt tas ir piena kombinātā – aizbraukuši kaut kur esam. Atceros, ka bijām Valmieras piena kombinātā.

Kad jauni, tad tak visi ir skaisti, katram ir savs skaistums.

Man visos darbos ir paticis. Par pienotavu es vēlāk raudāju, kad tur viss izputēja. Kad es gāju garām, man burtiski bija jāraud – kad es redzu, ka aiziet bojā. Mums bija visa aparatūra, viss bija sapirkts jauns, lai tur varētu strādāt. Bet laikam Valkā nebija tādi uzņēmīgi cilvēki, kas varēja kaut ko darīt. Viss tika izlikvidēts. Aizveda varbūt lūžņos. Viss mums bija, lai tiešām varētu taisīt kādu ražotni.

Man mamma dzīvoja Kārķos un brālis mans jaunākais. Viņš nodega – mans brālītis. Bija vēl viens brālis un māsa – visi ir nomiruši. Es vienīgā – vecākais bērns – palikusi dzīva.

Kad mamma palika slima, es atvedu viņu šeit. Seši mēneši tak viņa gulēja tādā kā miegā. Ārsts sacīja, lai ved uz slimnīcu, ka viņa dažas dienas tikai dzīvos. Es sacīju, kāpēc ta' uz slimnīcu? Lai tepat mājās viņa nomirst. Es nevedu to mammucīti uz slimnīcu. Es sešus mēnešus viņu baroju, cilāju. Pēc sešiem mēnešiem viņa cēlās un visu atcerējās, kā es viņai devu ēst, kā es viņai špicēju vitamīnus, un ko es visu nedarīju. Viena pati viņu kopu. Izgulējumi viņai pat nebija. Tas bija tad, kad es vēl strādāju pienotavā. Atskrēju mājās citreiz pa starpam krāsni iekurināt vai ko.

Strenčos es ar' strādāju – pašās beigās.

Vēlāk es domāju, kā es to visu varēju. Kādreiz jau man bija arī saimniecība. Man bija lopu un cūkas, viss kaut kas man bija – Gaujienā, piemēram. Tagad noklausos, ka jaunie

mūžīgi ir piekusuši. Es nesaprotu, ko tas nozīmē – piekusuši. Kad es biju jauna, man liekas, es nekad nebiju piekususi.

Es jau nemāku izstāstīt, man nav tie vārdi.

Nokritu, pēc tā man palika ļoti slikti. Bēdīgs stāvoklis man ir. Bet man visa dzīve ir bijusi jauka. Visu laiku man ir bijis Dievs blakus. Viņš mani vadījis ir, kaut es nezināju.

Televizora man nav, ko ta' es lai skatos, ka' es vairs neredzu neko. Radio paklausos – dievvārdus. Diezgan bēdīgi. Ja man nebūtu Dievs, es te nevarētu dzīvot. Viņš mani vada. Kad es esu nespēcīgs, tad es esu spēcīgs. Un tā ir.

Es priecājos par visu, nekad nebiju bēdīga. Es smaidu, priekš kam es raudāšu, nevienam jau labāk nepaliek. Kad es smaidīšu, jums būs labāk, man ar' pašai labāk ir.

Aizgāju pagātnē to brītiņu un jutos citādāk...

Pierakstīts 2018. gada pavasarī.